

Ruziënde ouders, verdrietig kind

De cijfers kent bijna iedereen: één op de drie huwelijken eindigt in een echtscheiding. Dat betekent dat je als leerkracht hier ook regelmatig mee te maken krijgt. Hoe ga je daar mee om en hoe zorg je dat de school een veilige plek blijft voor het kind?

*Tekst: Marjolijn Westerlaken
Illustratie: ellennartz*

SITUATIE 1 De 10-minuten-gesprekken staan weer voor de deur. Moeder komt met haar nieuwe vriend en gaat aan tafel zitten bij de juf. Vader komt ook met zijn nieuwe partner en neemt plaats achterin de klas.

SITUATIE 2 De juf loopt met haar groep naar de gang. In de gang komt zij de moeder en vader van een kind uit haar klas al ruziënd tegen.

Arina Uitermark, juf van groep 3 op basisschool Houtrust te Den Haag en al 30 jaar werkzaam als leerkracht, heeft beide situaties zelf meegemaakt. 'In beide gevallen voelde ik mij erg opgelaten en heb ik aangegeven dat ik niet op deze manier kan en wil communiceren. Tijdens het 10-minuten-gesprek heb ik de vader en zijn vriendin verzocht dichterbij mij en dus ook bij de ex-vrouw te komen zitten. Na de situatie op de gang heb ik beide ouders afzonderlijk aangesproken op hun gedrag. Hoe je het wendt of keert, er wordt tijdens een echtscheiding getrokken aan een kind. Dat is heel naar om mee te maken. Als leerkracht ligt je prioriteit te allen tijde bij het kind, dat moet zich geborgen en gehoord kunnen voelen op school. Dat heb ik de ouders nadrukkelijk laten weten toen ik mijn groep op de gang liet staan en ze meenam naar mijn klas om ze kort te woord te staan.'

Echtscheidingsprotocol Houtrust heeft een echtscheidingsprotocol waarin duidelijk staat welke ouder het ouderlijk gezag uitoefent. In het protocol staat ook hoe de communicatie vanuit school wordt geregeld, bijvoorbeeld met betrekking tot het meegeven van rapporten. Uitermark: 'Op school hebben

we het zo geregeld dat de gezaghebbende ouder het originele rapport ontvangt en de andere ouder een kopie. Als ze na de scheiding met elkaar overweg kunnen, voer ik de 10-minutengesprekken met beide ouders. Zo niet, dan voer ik de gesprekken met elk van hen afzonderlijk. Ik ken ook veel ouders met een co-ouderschap, dat geeft bijna geen problemen, omdat ze de informatie goed aan elkaar doorspelen.' Werken met een protocol vindt Pieter Vermeulen, mediator en maatschappelijk werker, een verstandige zet. Hij ontwierp zelf het protocol 'school en scheiding.' 'Tijdens mijn werkzaamheden als maatschappelijk werker en raadsonderzoeker bij de Raad voor Kinderbescherming, verbaasde het mij dat er nog geen dergelijk protocol was', vertelt Vermeulen. Tegenwoordig krijgt iedereen met echtscheidingen te maken.

Je moet als team anticiperen op onvoorziene situaties. Hoe meer je je voorbereidt, des te meer je de schade voor het kind kunt beperken. Laat duidelijk weten dat je een veilige, onpartijdige haven voor het kind bent en dus stennis op school niet zal tolereren.' Veel problemen ontstaan volgens Vermeulen doordat ouders het ouderschap na de scheiding slecht regelen. 'Denk maar aan ruzies op het schoolplein of onduidelijkheid rondom wie het kind op komt halen. Sinds maart moeten ouders dergelijke zaken opnemen in een ouderschapsplan. Daarin staat hoe ouders van plan zijn deel te nemen aan schoolactiviteiten en op wat voor manier ze helpen met huiswerk. Een scheiding is een ingrijpende gebeurtenis voor alle betrokkenen, maar voor kinderen gaat het nog een stap verder. Een echtscheiding doet afbreuk aan het zelfvertrouwen van een kind. De relatie

waaruit hij is geboren, houdt op te bestaan, waardoor hij vraagtekens zet bij zijn eigen bestaansrecht. Het is een gemiste kans als scholen niets met dit gegeven doen.'

Ook Jos van Remundt, werkzaam als schoolbegeleider in Twente en docent aan de Saxion pabo in Deventer, ontwikkelde samen met Stichting Echelon een echtscheidingsprotocol. 'Tijdens een intakegesprek dient een school aan te geven dat ze een protocol echtscheiding heeft. Ouders weten dan dat het schoolteam hun taak om het welzijn van het kind te waarborgen, serieus neemt. Daarnaast zou ik leerkrachten mee willen

'Zorg dat je als school een veilige, onpartijdige haven bent'

geven zich te verplaatsen in het kind. Waar het om gaat is dat de leerkracht goed kan communiceren met de kinderen. Dat het kind zich veilig voelt op school. Gooi alsjeblieft die overbodige verwerkingsboekjes over echtscheiding weg, daarmee schuif je het af en daar is het kind absoluut niet bij gebaat.'

Blijf betrokken Onderzoek wijst uit dat kinderen na een scheiding vaak minimaal een jaar achterlopen qua leerprestaties. Als leerkracht moet je daar rekening mee houden en adequaat op inspelen, vindt Vermeulen. 'Help kinderen hun gevoelens te verwoorden. Erken de gevoelens van het kind, zonder daar een waardeoordeel aan vast te plakken.' Een voorbeeld: Een leerling vertelt dat zijn vader er niet vaak is. Als leerkracht zou je vervolgens kunnen vragen: "Wat vind je daarvan?" Zeg dus niet: "Wat vervelend voor je." Door kinderen zelf hun gevoelens te laten verwoorden, krijgen ze grip op de situatie.'

Surf voor meer tips en een handig do and don't-lijstje naar www.prima-online.nl/magazines